
LEDARE

INGVAR CLINTSON

När Clinton vann presidentmakten i USA hyljades han av den svenska socialdemokratin, som tyckte sig se stora likheter mellan Clinton och socialdemokratin

Koalition mellan särintressen

Demokraterna är, liksom socialdemokraterna, det stora partiet som vant sig vid att allt annat än maktinnehav är onormalt. Demokraterna, liksom socialdemokraterna, är i stor utsträckning en koalition mellan särintressen som under årens lopp hållits samman med offentlig utgiftsexpansion som gemensam idé. Och följaktligen har demokraterna (liksom socialdemokraterna) under det senaste decenniet förlorat sin ideologiska kompass och därmed det politiska självförtroendet. Ständigt större offentliga utgifter och ansvarsområden visade sig inte lösa alla problem, tvärtom skapades nya och större. Och vad värre är, det är en politik som framförallt pungslår och underminerar moralen hos den tysta, hederliga

och ansvarskännande arbetarklassen och uppåtsträvande lägre medelklass som ursprungligen var partiets bas. Även på det området är det lätt att se likheten med svensk socialdemokrati.

Bill Clintons seger i presidentvalet gav demokraterna självförtroendet åter. Nu var välfärdsstatens gamla parti nyrenoverat och vitalt igen. Åter skulle det bli ett parti för det breda folkflertalet och inte bara en majoritet av minoriteter. Högervågen tycktes bruten och nu föreföll det istället vara republikanerna som var på väg att sekteriseras i perifera symbolfrågor.

Lejda kampanjmakare

Det var en framgång som inspirerade svensk socialdemokrati. Utslätade, okontroversiella men vinnande paroller från Clintons kampanj översattes nästan ordagrant. De amerikanska kampanjmakarna lejdes in till den svenska valrörelsen. Fikarummet på Sveavägen byggdes om till ett "war-room" i Clintons anda. Och de elaka tyckte sig till och med kunna se

att Ingvar Carlsson fönat upp håret och Mona Sahlin fått en touch av Hillary-look.

Nu efter Clintons förödande nederlag i kongressvalet och socialdemokraternas första 100 dagar vid makten ligger jämförelsen mellan de båda kanske ännu närmare till hands.

Symboliska frågor

Bill Clinton trädde till med en unik möjlighet att återta huvudfåran i amerikansk politik med ett mer modernt och verklighetsanpassat demokratiskt program. Men han avstod från möjligheten och började sin regeringsperiod med att engagera sig i symboliska men tämligen marginella krav, såsom frågan om homosexuella i försvaret. Ganska snart blev Clinton-administrationen en traditionell demokratisk administration, ungefär som Mondale eller Dukakis skulle blivit om de vunnit. Han trädde till med löften om förnyelse men genomförde återtag. Idag tycks de flesta bedömare vara eniga om att detta är den viktigaste förklaringen till republikanernas jordskredsseger i kongressvalet och snabba återtagande av politikens dagordning. Som en amerikansk tidskrift skrev nyligen: "Clinton had a golden opportunity, and he just blew it!"

Krossa det borgerliga blocket

Ingvar Carlsson trädde till med en unik möjlighet. Ekonomiskt viktiga, men för socialdemokraterna politiskt svårsmälta strukturfonder var genomförda av den avgående regeringen. I ett halvsekel har det varit ett överordnat strategiskt mål för

socialdemokraterna att spränga det borgerliga blocket. Nu fick Ingvar Carlsson möjligheten serverad på ett silverfat av Bengt Westerberg. And he just blew it!

Återställare i blyxtfart

I valet mellan förnyelse och återtag tycks socialdemokraterna ha valt återtag. Det nästan formaliserade samarbetet med vänstern tyder på detta. Det gör även återställarpolitiken inom exempelvis utbildningspolitik, familjepolitik, socialförsäkringarna och vården, där traditionella socialistiska symbolkrav drivits igenom med blyxtens hastighet

Varför socialdemokraterna valt att avstå från förnyelsen, när många socialdemokrater mellan skål och vägg medger att den är nödvändig och när såväl labourpartiet i Storbritannien som SPD i Tyskland visar att den är möjlig, är svårt att förstå.

Bräcklig strategi

Varför socialdemokraterna därtill tackar nej till det som varit dess överordnade strategiska mål i trettio år - att bryta upp blockpolitiken - är närmast obegripligt. En strategi som bygger på att vänstern alltid ställer upp på skattehöjningar och högern på besparingar är bräcklig. Den borgerliga entusiasmen inför att stödja impopulära besparingar som ackompanjeras med ständiga skattehöjningar torde vara begränsad och vänstern är inte mycket att hålla i handen om det blåser.

Den socialdemokratiska strategin är svårbegriplig. Kanske går den till historien som den missade möjligheten och

kanske straffas den - liksom i Clintons fall - av väljarna så fort chansen gives. Kanske, men det är inte det viktiga.

Tacksam måltavla

En socialdemokrati som väljer att leva i synd med före detta kommunister för att återinföra högskattestaten, flumskolan och monopolen är naturligtvis ur borgerlig synvinkel en tacksam måltavla. Likväl är allt det som nu händer djupt beklagligt. Ty Sveriges problem är nu av den art att de definitivt inte kan lösas av en socialdemokrati i samarbete med vän-

stern och knappast heller av en borgerlig regering utan majoritet.

I grundläggande och långsiktiga frågor skulle Sverige behöva en dialog mellan socialdemokratin och de borgerliga partierna. Så här långt har socialdemokratin valt motsatt väg.

Studieresor

Det kommer inte att gå bra, varken för socialdemokraterna eller Sverige. Låt oss hoppas att socialdemokraterna inte slutat göra studieresor till Washington.

Pärmar för inbindning av årgång 1994

Pärmar för inbindning av årgång 1994 kan rekvireras från Svensk Tidskrifts expedition, tel 08-667 59 55 fax 08-667 32 41 eller genom insättning av 70 kronor på postgiro 7 27 44-6.